

Προδημοσίευση στο The Book.Gr

Τὸ ρέμα τῆς Μούργας

Στὴ Μαρία

ΑΝΗΜΕΡΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΘΩΜΑ τὸ 1960, ἓνας βοσκὸς ποὺ εἶχε κατέβει στὶς ὄχθες τῆς Μούργας νὰ ποτίσει τὰ ζῶα του ἐντόπισε τὸ λείψανο ἐνὸς νεογέννητου ἀγοριοῦ, ποὺ τὰ νερὰ τοῦ ρέματος εἶχαν προφανῶς ξεθάψει μέσα στὸν χειμῶνα. Μετὰ τὴ σύντομη κατάθεσή του —εἶχε νοητικὴ ὑστέρηση καὶ δὲν μπόρεσε νὰ δώσει πολλές λεπτομέρειες—, ἀλλὰ καὶ τὶς ἐπιτόπιες ἔρευνες στὰ πέριξ τοῦ ρέματος, οἱ ἀρχεὺς κατέληξαν ὅτι τὸ νεκρὸ σῶμα ἀνῆκε στὸ νεογέννητο τῆς Ἑλένης, χήρας Ἰωάννου Βούζα, ἤδη προφυλακισμένης γιὰ τὸν φόνο τοῦ ἄντρα της.

Γιὰ τὴν ὑπόθεση αὐτὴ δὲν μπόρεσα νὰ μάθω πολλές λεπτομέρειες. Θὰ προχωρήσω παρ' ὅλα αὐτὰ στὴν ἐξιστόρηση τῶν γεγονότων, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ ἀφήγησή μου δὲν πρόκειται νὰ ἐγείρει ἐρωτήματα τοῦ τύπου: ποῦ βρίσκεται τὸ ρέμα τῆς Μούργας, εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἔτσι ἔγιναν τὰ πράγματα, βασίστηκες καθόλου σὲ μαρτυρίες ἢ ὅλα τὰ ἐπινόησες; Ἐπειδὴ ὅμως πιστεύω ὅτι τὶς ἱστορίες τὶς ἀφηγοῦνται καλύτερα ἐκεῖνοι ποὺ τὶς ἔζησαν, θὰ δώσω τὸν λόγο στὴν ἴδια τὴν Ἑλένη.

* * *

Ὅταν παντρεύτηκα τὸν ἄντρα μου, ἤμουν τριῶν μηνῶν ἔγκυος. Ἐκεῖνος δὲν μπορούσε στὴν ἀρχὴ νὰ ἐξηγήσει γιατί δὲν ἔδειχνα κι ἐγὼ τὴν ἴδια ἀσυγκρατησιὰ ὅποτε ζευγαρώναμε. Τὸ κατάλαβε λίγους μῆνες ἀργότερα, ὅταν ἓνα βράδυ μετὰ τὸ σμίξιμό μας εἶδε τὴν κοιλιά μου νὰ ἔχει φουσκώσει παράταιρα. Μὲ ἔπιασε ἀπὸ τὶς πλάτες καὶ ἔτσι ὅπως ἤμουν γυμνὴ μὲ κόλλησε στὴν πόρτα. Μετὰ ἄρχισε νὰ μὲ τραντάζει ἀλύπητα μέχρι ποὺ ἀπόκαμε. Ἐγὼ σωριάστηκα μπροστὰ του καὶ μὲ πῆραν τὰ κλάματα· περισσότερο ἀπὸ ἀγωνία γιὰ τὴν τύχη μου παρὰ ἀπὸ λιποψυχία.

Μέχρι νὰ γεννήσω δὲν ξεμύτισα ἀπὸ τὸ σπίτι. Δὲν πλησίαζα οὔτε στὸ παράθυρο, ἀπὸ φόβο μὴ μὲ δεῖ κανένας καὶ μοῦ φωνάξει νὰ βγῶ στὴν πόρτα. Σ' ὅποιον τὸν ρώταγε ἔλεγε ὅτι ἤμουν στὸ κρεβάτι γιατί κινδύνευα νὰ χάσω τὸ παιδί. Λίγο πρὶν ἔρθει ἡ ὥρα μου, μὲ πῆγε σὲ ἓνα παλιόσπιτο ποὺ τοῦ εἶχε ἀφήσει κληρονομιά ὁ πάππος του, μισὴ ὥρα ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό, στὸ φρύδι τῆς Μούργας. Παραφύλαξε στὸ κατώφλι πέντ' ἕξι μέρες, μὲ τὸ σκυλὶ πάντα δίπλα του καί, ὅταν μ' ἔπιασαν οἱ πόνοι, φώναξε τὴ μαμὴ. Τῆς ἔβαλε τρεῖς λίρες στὴν ἀπαλάμη γιὰ νὰ τῆς βουλώσει τὸ στόμα καὶ ζήτησε νὰ εἶναι κι αὐτὸς στὴ γέννα. Γέννησα δύσκολα, ὅπως ὅλες οἱ πρωτομάνες. Τὸ παιδί βγήκε μισοπεθαμένο. Αποκαμωμένη καθὼς ἤμουν ἀπὸ τὴν κοιλοπόνια, σήκωσα λίγο τὸ κεφάλι καὶ εἶδα τὴ μαμὴ νὰ χάνει βαθιὰ τὸ δάχτυλό της στὸ στόμα του, γιὰ νὰ τὸ ἀποτελειώσει. Ἐπειτα ὁ ἄντρας μου ἔβαλε τὰ δύο δάχτυλα, δείκτη καὶ μέσο, στὴ σφαγίτιδα τοῦ παιδιοῦ κι ἐγένεψε εὐχαριστημένος. Τότε πῆρε στὰ χέρια του τὸ παιδί, ἔτσι ὅπως ἦταν γυμνὸ, καὶ κίνησε

κατὰ τὸν κατήφορο πίσω ἀπὸ τὸ σπίτι, ἐκεῖ ὅπου χωνεύουν τὸν χειμῶνα τὰ νερὰ τῆς Μούργας.

Ἐγὼ ἀμέσως μετὰ ἔχασα τὸν κόσμον, δὲν ξέρω γιὰ πόσον. Ὅταν ξανάνοιξα τὰ μάτια, πολέμησα κάμποση ὥρα νὰ ἔρθω στὰ λογικά μου. Κοίταξα τὰ ματωμένα πανιά στὸ πάτωμα, τὴν κοιλιά μου ποὺ εἶχε κατακάτσει, τὴ μαμὴ ποὺ μοῦ ἔβρεχε τὸ στόμα μὲ ἓνα ὑγρὸ πανί, καὶ μοῦ ἦρθε ἀμέσως στὸν νοῦ ὁ τελευταῖος σφάχτης ποὺ μὲ ἀλάφρωσε. Ρώτησα τὴ μαμὴ ποῦ τὸ πῆγαν τὸ παιδί. «Σώπα», μοῦ εἶπε ἐκείνη. «Κοιμήσου. Πάει τώρα. Τὸ πῆρε ἡ Μούργα».

Δὲν θέλησα νὰ τὴν πιστέψω. Ἦμουν σίγουρη ὅτι, ἀφοῦ ἦμουν ἐγὼ ζωντανή, θὰ ἦταν καὶ τὸ παιδί μου. Ἔκανα ὑπομονὴ ὡς τὸ ξημέρωμα. Ἡ μαμὴ, κορωμένη ἀπὸ τὴν ἀγωνία τῆς γέννας, κοιμόταν βαριὰ πάνω σὲ κάτι στρωσίδια ποὺ εἶχε ἀπλώσει στὸ πάτωμα. Ἐγὼ τότε σηκώθηκα, φίλησα τὸν βαφτιστικό μου τὸν σταυρό, γιὰ νὰ μὴ μὲ πειράξουν τὰ αὐγινὰ στοιχεῖα ποὺ στήνουν καρτέρι στὶς λεχῶνες, καὶ δρασκέλισα ἀλαφροπατώντας τὸ κατώφλι.

Πίσω ἀπὸ τὸ παλιόσπιτο ξεκίναγε τὸ μονοπάτι ποὺ ἔβγαζε στὸ ρέμα τῆς Μούργας. Τὸ πέρασμα ἦταν στενό, γύρω ὅλο ρουμάνι μοῦ μάτωνε τὸ πρόσωπο, καὶ τὰ ποδάρια μου μπλέκονταν στὶς ρίζες τῶν πουρναριῶν καθὼς ἔτρεχα στὸν κατήφορο. Τὸ αἷμα δὲν εἶχε σταματήσει νὰ τρέχει ἀνάμεσα στὰ μπούτια μου καὶ τὸ ἔβλεπα νὰ στάζει ὀλοένα πάνω στὰ παπούτσια. Ὅταν ἔφτασα στὴ γούρνα τοῦ Γέρακα, κοντοστάθηκα νὰ βρέξω τὸ στόμα μου καὶ νὰ πλυθῶ ὡς ἀπάνω, νὰ διώξω τὰ αἵματα. Ἐκεῖ εἶδα, θυμᾶμαι, δυὸ κατάμαυρα πουλιὰ μὲ γυριστὰ κίτρινα νύχια νὰ ἔρχονται καταπάνω μου. Φοβήθηκα ὅτι θὰ μὲ ἄρπαζαν ἀπ' τὰ μαλλιά καὶ ἄρχισα νὰ πετάω πέτρες καὶ μετὰ νὰ χτυπᾶω τὰ χέρια μου μὲ μανία στὰ κλαριά γιὰ νὰ τὰ τρομάξω. Τοὺς ξέφυγα. Λίγο πρὶν μπῶ στὸ φαράγγι, ἄκουσα βήματα καὶ φωνές. Εἶπα, μπά, μὴν εἶσαι χαμένη, ἔτσι θὰ σοῦ φάνηκε, ἀλλά, γιὰ νὰ εἶμαι σίγουρη, κρύφτηκα σὲ ἓνα λάκκωμα, ἕκατσα ἀνακούρκουδα, ἔκλεισα τὰ μάτια γιὰ νὰ μὴ μὲ δοῦν καὶ ἀκούμπησα τὸ κεφάλι μου στὰ γόνατα. Ἀλλὰ οἱ κουβέντες ὀλοένα καὶ δυνάμωναν, ἀχολόγαγαν ἀπὸ τὸ δεξιὸ στὸ ἀριστερὸ μηνίγγι τόσο, ποὺ μοῦ σήκωσαν ζούρλια στὸ κεφάλι κι ἀναγκάστηκα νὰ βουλῶσω τ' αὐτιά μου μὲ τὰ χέρια μου. Ἐμεῖνα ἔτσι κάμποση ὥρα μέχρι νὰ κοπάσει τὸ κακὸ ποὺ γίνονταν μέσα μου.

Μετὰ σηκώθηκα. Κι ἐκεῖ ποὺ προχώραγα, εἶδα νὰ ἀνοίγει τὸ χῶμα καὶ νὰ βγαίνουν σὰν κρίνα δυὸ χεράκια ποὺ μοῦ ζήτηγαν ἀγκαλιά. Τὰ ἔπιασα ἀπαλὰ καὶ τὰ τράβηξα πάνω μὲ προσοχή, ὅπως ξεριζώνουν τὸν ἀνθὸ γιὰ νὰ βγεῖ μαζί μὲ τὴν πατάτα τοῦ ἀπὸ τὸ χῶμα. Θέλησε ὁ Θεὸς καὶ σὲ βρῆκα, παιδάκι μου, εἶπα. Καὶ πῆρα νὰ καθαρίζω μὲ τὴ νυχτικιά μου τὸ κορμί τοῦ ἀπὸ τὰ ξεραμένα αἵματα καὶ τὶς κόγχες τῶν ματιῶν τοῦ ἀπὸ ἓνα πηχτὸ κίτρινο ὑγρὸ ποὺ ἔτρεχε σὰν λιωμένο κερί. Τὸ ἔβαλα στὸν κόρφο μου κάτω ἀπὸ τὴ νυχτικιά μου καὶ ἦταν τόσο ἐλαφρὺ, ποὺ ἔνιωθα σὰν νὰ μὴν κράταγα τίποτα. Κίνησα γρήγορα γιὰ τὸ σπίτι, νὰ προλάβω νὰ τὸ κρύψω. Ἀργοπόρησα, ἦμουν ἀποκαμωμένη καί, ὅταν ἔφτασα τοὺς εἶδα· ἄλλοι παραμόνευαν πίσω ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ ἄλλοι εἶχαν βγεῖ στοὺς δρόμους καὶ μὲ κοίταγαν σὰν χάννοι. Ἀλλὰ ἐγὼ εἶχα τὸν νοῦ μου στὸ παιδί μου καὶ δὲν τοὺς λογάρισα.

Τὸν ἄντρα μου τὸν βρῆκα ἔξω ἀπὸ τὴν πόρτα. Καὶ στὸν δρόμο τοὺς γείτονες. Τοὺς ἀναμέρισα νὰ περάσω. Ἡ Καλλιόπη μὲ τὴ Μαρία μοῦ ἄπλωναν τὰ χέρια τους σὰν νὰ ἠθελαν νὰ μοῦ πάρουν τὸ παιδί. Τοὺς φώναξα: «Τσακιστεῖτε ἀπὸ ἐδῶ, δὲν σᾶς τὸ δίνω». Ἀλλὰ ἐκεῖνες δὲν ἔκαναν οὔτε βῆμα πίσω, μόνο ἄρχισαν νὰ γελᾶνε σὰν νὰ μὲ

κοροΐδευαν. Ὁ ἄντρας μου τοὺς εἶπε: «Σᾶς ἀρέσει νὰ κοιτᾶτε τὴν τρελή; Δὲν ξέρετε ὅτι γέννησε τὸ παιδί μας πρὶν τὴν ὥρα του καὶ ἔχασε μαζί με αὐτὸ καὶ τὰ λογικά της;». Τότε κατάλαβα τὸ σχέδιό του. Ἦθελε νὰ με βγάλει τρελή καὶ ἔλεγε σὲ ὅλους ὅτι μοῦ σάλεψε, ἐπειδὴ τάχα ἀπόριξα. «Μπὲς μέσα», μοῦ εἶπε. Κατόπιν ἔκλεισε τὴν πόρτα καὶ ἔφυγε. Ἐγὼ ἔτρεξα νὰ κρύψω τὸ παιδί, γιὰ νὰ μὴν μπορεῖ νὰ τὸ πιάσει ἀνθρώπου μάτι. Πῆρα τὴ σκάφη πὸν ζύμωνα τὸ ψωμί, τῆς ἔστρωσα ἕνα ὑφαντὸ γιὰ νὰ στραγγίζουν καλύτερα τὰ κάτουρα, τὸ ἔβαλα μέσα καὶ τὸ ἔχωσα κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι.

Ὅταν ἐκεῖνος ἔλειπε στὰ χωράφια, τὸ ἔβγαζα, τὸ ἔπλενα καὶ τοῦ καθάριζα τὰ ματάκια του με χλιαρὸ χαμομήλι καὶ βαμπάκι. Ἀλλὰ ἐκεῖνο δὲν ἔλεγε νὰ τὰ ἀνοίξει. Μόλις ὁ ἄντρας μου ἔμπαινε στὸ σπίτι, ἔκανα τὴν ἀνήξερη, ἀλλὰ κάτι πρέπει νὰ εἶχε καταλάβει, γιὰτὶ ἕνα πρωὶ μοῦ εἶπε: «Τί ἔχεις καὶ σηκώνεσαι τὴ νύχτα καὶ βγάνεις τὰ στήθια σου καὶ τὰ ζουλιᾶς; Χτὲς πάλι μοῦ εἶπαν ὅτι πέρναγες στοὺς δρόμους τοῦ χωριοῦ με τὰ χέρια σταυρωμένα πάνω στὰ στήθια σου καὶ μίλαγες μοναχὴ σου. Μᾶς ἔχεις κάνει θέατρο στὸ χωριό. Κανένας δὲν ξέρει ὅτι μπῆκες στὸ σπίτι μου γκαστρωμένη, κι ἐσὺ ψάχνεις μοναχὴ σου θηλιὰ γιὰ νὰ κρεμαστεῖς». Καὶ ἀμέσως μετὰ: «Τὰ βράδια θὰ πηγαίνω στὸ παλιόσπιτο γιὰ ὕπνο. Μέχρι νὰ σοῦ περάσει καὶ νὰ σταματήσεις νὰ κάνεις ἐτοῦτα τὰ παράξενα».

Δὲν θυμᾶμαι πῶς βρέθηκα ἐκεῖ. Πρέπει νὰ εἶχε χαράξει ὅταν ἄνοιξα τὴν πόρτα του. Κοιμόταν ἀνάσκελα. Τὸν πλησίασα κι ἔσκυψα ἀπὸ πάνω του. Ἐκεῖνος ἄνοιξε τὰ μάτια κι ἐγὼ ἔγειρα ὅλο καὶ κοντύτερα στὸ πρόσωπό του, μέχρι πὸν σχεδὸν τὸ ἀκούμπησα. Τὸ στόμα του βρόμαγε ἄσχημα σὰν τοῦ χτικιοῦ. Ἦταν πιωμένος. Δὲν ἔβγαλε ἄχνα. Οἱ κόρες του εἶχαν γίνει ἄλλες τόσες καὶ εἶδα μέσα τοὺς ὅλο τὸ κακὸ πὸν εἶχε κάνει. Σκέφτηκα πῶς νὰ τὸν κάνω νὰ πληρώσει γιὰ τὴν κακία του. Καὶ ἔτσι, με ὅλη τὴ δύναμη πὸν μοῦ ἔδινε ὁ πόνος, τοῦ εἶπα: «Δὲν θέλησες νὰ ἀφήσεις τὸ παιδί μου νὰ ζήσει. Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τὸ σκότωσες. Καὶ ἔκανες ὅ,τι πέρναγε ἀπ' τὸ χέρι σου γιὰ νὰ στεριώσει τὸ κακὸ στὸ σπίτι μας. Ὅμως ἐγὼ τὸ βρήκα τὸ παιδί μου καὶ τοῦ ἔδωσα πίσω τὴ ζωὴ». Τὸν κοίταξα με τὴν ὀργὴ τῆς μάνας πὸν τῆς ἄρπαξαν τὸ παιδί καὶ εἶδα γιὰ πρώτη φορὰ λίγη λύπη στὰ δικά του. Καὶ μετὰ τίποτα.

Γύρισα στὸ σπίτι με τὸ πρῶτο φῶς. Καθὼς δρασκέλιζα τὴν αὐλόπορτα, θυμᾶμαι ὅτι μοῦ σκοτεινίασε ὁ νοῦς καὶ κρατήθηκα ἀπὸ ἕνα δικράνι πὸν βρέθηκε δίπλα στὸν φράχτη. Τὰ δόντια του ἔσταζαν αἷμα καὶ λέρωναν τὶς πλάκες τῆς αὐλῆς. Πῶς βρέθηκε ἐκεῖ, δὲν θυμᾶμαι νὰ πῶ. Τὸ μόνο πὸν ξέρω εἶναι ὅτι τὸ ἔπιασα ἀπὸ τὸ στειλιάρι, ἔριξα νερὸ ἀπὸ τὴ βρύση στὸ πιρουνι του γιὰ νὰ τὸ ξεπλύνω, τὸ ἔχωσα δυὸ τρεῖς φορές στὸ χῶμα κι ἔπειτα τὸ σκούπισα στὰ χορτάρια καλὰ γιὰ νὰ καθαρίσει. Μπῆκα μέσα, βύζαξα τὸ παιδί κι ἔπεσα σὲ ὕπνο βαθύ.

Γιὰ λίγες μέρες, οὔτε ξέρω πόσες, ζοῦσα με τὸν φόβο ὅτι θὰ ξαναγυρίσει, καὶ τότε ἡ τιμωρία μου θὰ ἦταν μεγαλύτερη. Εἶχα ὅμως μέσα μου καὶ μιὰ σιγουριά ὅτι δὲν θὰ ξαναφανεῖ. Τὰ βράδια με ἔσκιαζε τὸ παραπονιαρικό νιαούρισμα τῆς γάτας πὸν ζητάγε νὰ ζευγαρώσει, οἱ σκιὲς τῶν δέντρων στὴν αὐλὴ καὶ ὁ χτύπος τοῦ κλωναριοῦ τῆς κουφοξυλιάς, πὸν κοπάναγε πάνω στὸ παράθυρό μου. Ἀλλὰ μετὰ ἔβαζα τὸ παιδί μου στὸ κρεβάτι δίπλα μου, τοῦ ἔδινα τὸ βυζί μου καὶ κοιμόμασταν βαριὰ καὶ οἱ δύο ὡς τὸ πρωί.

Τρεῖς μέρες ἀργότερα μοῦ χτύπησαν τὴν πόρτα δυὸ χωροφύλακες καὶ με ρώτησαν: «Ξέρεις πὸν εἶναι ὁ ἄντρας σου;».

«Δὲν ξέρω. Ἔχει μέρες νὰ φανεῖ», τοὺς εἶπα.

Καὶ τότε ἐκεῖνοι ζήτησαν νὰ με πάρουν μαζί τους.

«Νὰ πάω ποῦ; Ἔχω παιδι μικρὸ καὶ δὲν τὸ ἀφήνω», τοὺς εἶπα. Ἐκεῖνοι κοιτάχτηκαν ἀναμεταξύ τους με νόημα καὶ μοῦ εἶπαν νὰ μπῶ μέσα νὰ τὸ φέρω. Ἐγὼ πῆγα ἀμέσως στὴν κάμαρά μου, τράβηξα τὴ σκάφη κάτω ἀπὸ τὸ κρεβάτι, πῆρα στὴν ἀγκαλιά μου τὸ παιδί μου καὶ μετὰ τοὺς ἄφησα νὰ με πάρουν.